

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Barbary Pořízkové a soudců JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., a JUDr. Radana Malíka v právní věci žalobce: **Ing. V. K.**, zast. Mgr. Tomášem Gureckým, advokátem se sídlem Josefa Skupy 21, Ostrava, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha, adresa pro doručování: pracoviště Ostrava, Zelená 3158/34a, Ostrava -Moravská Ostrava, o přezkoumání rozhodnutí žalované ze dne 27. 12. 2010, č. j. 48091/010-9014-03.12.10-2765/288/RO/KR, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 5. 12. 2013, č. j. 38 Ad 21/2011 – 68,

t a k t o :

- I. Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 5. 12. 2013, č. j. 38 Ad 21/2011 – 68, **se** ve výrocích I., II. a IV. **zrušuje**.
- II. Rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 27. 12. 2010, č. j. 48091/010-9014-03.12.10-2765/288/RO/KR, **se zrušuje** a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- III. Žádný z účastníků řízení **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- IV. Ustanovenému zástupci stěžovatele Mgr. Tomáši Gureckému, advokátovi se sídlem Josefa Skupy 21, Ostrava, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši **4 114 Kč**. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Podanou kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“), kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalované vymezenému v záhlaví. Tím bylo zamítnuto odvolání stěžovatele a potvrzen platební výměr Okresní správy sociálního

zabezpečení Frýdek-Místek (dále jen „OSSZ“) ze dne 27. 10. 2010, č. j. 48002/130-9014-27.10.10-45447/828/RO (dále jen „platební výměr“). Jím byl stěžovateli vyměřen doplatek na pojistném na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti za roky 2005 a 2006, dále penále z doplateků na pojistné na sociální zabezpečení a příspěvků na státní politiku zaměstnanosti za roky 1994, 1995 a následně jednotlivé roky počínaje rokem 1997 a konče rokem 2006 a penále ze záloh za pojistné za roky 2005 a 2006. Celková výše plateb byla 136 187 Kč. Krajský soud dále rozhodl o nákladech řízení a o přiznání odměny ustanovenému zástupci stěžovatele.

[2] Soud se neztotožnil se stěžovatelem, že žalovaná nepostupovala podle základních zásad správního řízení. Tuto námitku vyhodnotil krajský soud jako nekonkrétní a zároveň sám neshledal, že by tyto zásady žalovaná porušila. K další námitce uvedl, že žalovaná rozhodla o odvolání až poté, co jí bylo doručeno doplnění odvolání ze dne 21. 12. 2010. Rozhodnutí o prominutí daňových nedoplateků, na které se stěžovatel odvolával, nebyla žalované v době rozhodování známa a stěžovatel jí je nepředložil.

[3] Některé předložené listiny krajskému soudu byly projednávány v předchozím správním řízení, případně je soud vyhodnotil jako irelevantní pro dané řízení. Pokud jde o námitku, že je OSSZ a žalovanou požadováno, aby platil pojistné z příjmů, které mu nezákonně byly odebrány daňovými orgány, pak se soud tímto tvrzením nezabýval, neboť ho vypořádal již v odůvodnění svého rozhodnutí ze dne 9. 10. 2008, č. j. 38 Cad 1/2008 - 59. Ke kasační stížnosti stěžovatele se problematikou zabýval i Nejvyšší správní soud (rozsudkem ze dne 19. 3. 2009 č. j. 3 Ads 7/2009 - 99, všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz) a Ústavní soud (usnesením ze dne 16. 7. 2009, sp. zn. I. US 1487/09). Daňový subjekt, který podal dodatečně daňové přiznání, v němž tvrdí, že daňová povinnost byla stanovena nesprávně, nese důkazní břemeno ohledně tvrzené skutečnosti. Navíc nebylo prokázáno, že by stěžovateli daňová povinnost nebyla stanovena správně.

II. Obsah kasační stížnosti, vyjádření žalované

[4] Proti rozsudku krajského soudu podal stěžovatel kasační stížnost a to z důvodů, které podřadil pod § 103 odst. 1 písm. a), b), d) a e) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[5] V první námitce stěžovatel poukazuje zejména na to, že rozhodnutí soudu je nepřezkoumatelné a nedošlo ke správnému zjištění skutkového stavu věci, pokud jde o posouzení jeho odvolání proti platebnímu výměru a jeho následnému doplnění. Soud nepřezkoumával žalobu v rozsahu žalobních bodů a zřejmě neměl k dispozici ani správní spis, ve kterém by muselo být odvolání založeno a došlo tak k nesprávnému zjištění skutkového stavu.

[6] V dalších námitkách stěžovatel namítal, že žalovaná informovala soud mylně a neuvedla před ním podstatné okolnosti, které mohly mít podstatný vliv na jeho rozhodnutí, a tato nesprávná tvrzení žalované převzal krajský soud do svého rozsudku. Nebylo rozhodnuto o podání stěžovatele ze dne 29. 11. 2002 ve věci opravných „Přehledů o příjmech a vydáních za roky 1994 až 1996. Stěžovatel je postihován rozhodnutím žalované za to, že daňové orgány, OSSZ i žalovaná nevykonávaly státní moc v rámci ústavnosti, tj. jen v

mezích, v případech a způsoby, které stanoví zákon. Je postihován i za to, že krajský soud údajně nemá žádné procesní prostředky k vymození svých rozsudků z roku 1995. Nebyl ani respektován rozsudek Nejvyššího správního soudu v daňové věci stěžovatele, kde soud uvedl, že se krajský soud nevypořádal se stěžejní námitkou stěžovatele ohledně možné nicotnosti rozhodnutí daňových orgánů. Kdyby měl soud zákonné pravomoci k vymození vlastních pravomocných rozsudků a daňové orgány státu postupovaly v souladu s právním řádem, nikdy by nebylo vydáno žalobou napadené rozhodnutí, protože stěžovatel by měl vypořádány a uhrazeny veškeré své závazky v oblasti pojistného podle zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů. Povinnost předložit rozhodnutí daňových orgánů ve věci bezdlužnosti, která po něm byla vyžadována krajským soudem, není stanovena žádným právním předpisem. Soud se nezabýval vadami správního řízení spočívajícími v nevyslechnutí svědka Ing. Pavla Vlacha, ředitele Finančního úřadu ve Frýdku Místku a odmítl ho vyslechnout i krajský soud.

[7] Z uvedených důvodů stěžovatel Nejvyššímu správnímu soudu navrhuje, aby napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[8] Žalovaná ve svém vyjádření provedla rekapitulaci správního řízení, včetně toho, že jí doplnění odvolání stěžovatele bylo doručeno až poté, co ve věci rozhodla. Dále odkázala na své vyjádření k žalobě, na správní spisy a další dokumenty doložené krajskému soudu. Krajský soud postupoval v souladu s právními předpisy a kasační stížnost by proto měla být zamítnuta.

[9] Na vyjádření žalované reagoval stěžovatel replikou, ve které poukázal na to, že žalovaná nereaguje na námitky vznesené v kasační stížnosti. Zamlčuje, že stěžovatel, mimo roky 1994, 1995 a 1996, kde pojistné bylo stanoveno na základě nezákonně exekučně odebraných peněz, má uhrazeny veškeré závazky z pojistného od roku 1996 do roku 2012. Tyto nedoplatky pojistného uhradil zcela dobrovolně. Dále znovu zopakoval některé hlavní výhrady vůči rozsudku krajského soudu. Závěrem konstatoval, že vymáhání pojistného za roky 1994, 1995 a 1996 je již promlčeno.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[10] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatele je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Poté přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů, ověřil při tom, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[11] Zdejší soud se nejprve zabýval námitkou, že rozhodnutí krajského soudu je nepřezkoumatelné a vychází z nedostatečně zjištěného stavu věci, pokud jde o okolnosti projednání odvolání proti rozhodnutí OSSZ a jeho doplnění. Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil následující skutečnosti. Proti platebnímu výměru podal stěžovatel odvolání ze dne 22. 11. 2010, které bylo doručeno OSSZ dne 25. 11. 2010. Jednalo se o

blanketní odvolání, ve kterém stěžovatel uvedl, že mu jeho zdravotní stav neumožňuje odvolání odůvodnit a učinit tak v době, kdy toho bude schopen, s tím, že očekává, že to bude v průběhu měsíce, po návratu z léčení. Spis byl následně OSSZ postoupen žalované. Stěžovatel doplnil své odvolání podáním ze dne 21. 12. 2010, doručeným OSSZ dne 23. 12. 2010, ve kterém odvolání odůvodnil. OSSZ jej doručila žalované dne 6. 1. 2011. Žalovaná vydal žalobou napadené rozhodnutí dne 27. 12. 2010. Tento průběh potvrdila i žalovaná ve svém vyjádření ke kasační stížnosti.

[12] Krajský soud došel k obdobným skutkovým závěrům, kromě podstatné odlišnosti, spočívající v tom, kdy měla odůvodnění odvolání k dispozici žalovaná. Krajský soud chybně zjistil skutkový stav. Jak je totiž zřejmé z bodu [11], žalovaná obdržela doplnění odvolání až desátý den poté, co rozhodla, ačkoliv krajský soud konstatoval, že žalovaná rozhodovala o odvolání stěžovatele až poté, co jí bylo odůvodnění doručeno. Pokud snad při této neodůvodněné úvaze krajský soud vycházel z doby doručení OSSZ, pak je třeba uvést, že OSSZ je odlišný správní orgán od žalované (viz § 3 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 2. 2009, č. j. 4 Ads 130/2008 – 44, publ. pod č. 1884/2009 Sb. NSS). Nelze tak v žádném případě vycházet z toho, kdy bylo doplnění odvolání doručeno OSSZ. Navíc i vůči OSSZ krajský soud posuzoval termín odeslání doplnění odvolání, ale nikoliv termín jeho doručení, ačkoliv pro posouzení dané otázky je podstatný právě termín doručení.

[13] Podle § 82 odst. 2 správního řádu musí mít odvolání náležitosti uvedené v § 37 odst. 2 správního řádu a musí obsahovat údaje o tom, proti kterému rozhodnutí směřuje, v jakém rozsahu ho napadá a v čem je spatřován rozpor s právními předpisy nebo nesprávnost rozhodnutí nebo řízení, jež mu předcházelo. Není-li v odvolání uvedeno, v jakém rozsahu odvolatel rozhodnutí napadá, platí, že se domáhá zrušení celého rozhodnutí.

[14] K výkladu uvedeného ustanovení přistoupil Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 6. 3. 2009, č. j. 1 As 4/2009 – 53, ve kterém mimo jiné konstatoval: „každé podání, které má být posouzeno jako odvolání (přičemž správní orgán je dle § 37 odst. 1 správního řádu povinen posuzovat podání podle skutečného obsahu), musí vedle základních náležitostí každého podání stanovených v § 37 odst. 2 správního řádu obsahovat i specifikaci rozhodnutí, proti kterému směřuje, dále rozsah, v němž jej napadá, tj. uvedení výroků, které jsou napadány, a dále konkrétní skutečnosti, z nichž se dovozuje nesprávnost právního či skutkového posouzení věci nebo vady řízení (odvolací důvody). ... Podle § 89 odst. 2 správního řádu totiž odvolací orgán přezkoumá soulad napadeného rozhodnutí a řízení, které jeho vydání předcházelo, s právními předpisy, správnost napadeného rozhodnutí však přezkoumává jen v rozsahu námitek uvedených v odvolání, nevyžaduje-li veřejný zájem jinak. Vzhledem k tomu, že odvolání je podáním ve smyslu § 37 správního řádu, a s ohledem na § 93 odst. 1 správního řádu, podle nějž se pro řízení o odvolání použijí obdobně ustanovení hlav I až IV, VI a VII druhé části správního řádu, je nutno uzavřít, že nemá-li odvolání některou z náležitostí vyplývajících z § 37 odst. 2 a z § 82 odst. 2 správního řádu, je správní orgán povinen postupovat podle § 37 odst. 3 správního řádu tak, že pomůže odvolateli nedostatky odstranit nebo jej k jejich odstranění vyzve a poskytne mu k tomu přiměřenou lhůtu (shodně též rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové - pobočky v Pardubicích ze dne 14. 2. 2008, č. j. 54 Ca 1/2008 - 30, publikovaný pod č. 1578/2008 Sb. NSS). ... Co se týče odvolání žalobce (ze dne 21. 12. 2007), to právě vedle základních náležitostí podání obsahovalo specifikaci napadeného rozhodnutí i uvedení rozsahu, v němž je napadá, k chybějícím odvolacím

důvodům však žalobce pouze uvedl, že odůvodnění odvolání předloží do čtrnácti dnů. To však na výše zmíněné povinnosti správního orgánu nic nemění. Naopak, takto formulovaným odvoláním dal odvolatel (žalobce) správnímu orgánu jednoznačně najevo, že odvolání hodlá doplnit právě ještě o odvolací důvody. V takovém případě měl správní orgán učinit opatření k odstranění nedostatků odvolání postupem podle § 37 odst. 3 správního řádu a nikoliv sám možné vady vyhledávat.“

[15] Posuzovaná věc je obdobná. I zde stěžovatel podal dne 22. 11. 2010 odvolání, které neobsahovalo odvolací důvody, které stěžovatel přislíbil dodatečně specifikovat, což navíc skutečně učinil. Žalovaná vůči stěžovateli žádný úkon neučinila, a aniž by obdržela doplněné odvolání, o věci rozhodla. Žalovaná tedy rozhodovala o odvolání, aniž by znala konkrétní námitky, které hodlal stěžovatel v doplnění svého odvolání uplatnit. Takový postup žalované je nepřipustný a naprosto v rozporu s procesními pravidly, která jsou zakotvena v citovaných ustanoveních správního řádu, a vyplývají z ústavně zaručeného práva na spravedlivý proces.

[16] Krajský soud pochybil, pokud pro tuto důvodně namítanou vadu napadené rozhodnutí nezrušil. Neobstojí ani argumentace žalované, že tato vada byla zhojena za pomoci § 82 odst. 2 věta druhá správního řádu, podle které platí: „*Není-li v odvolání uvedeno, v jakém rozsahu odvolatel rozhodnutí napadá, platí, že se domáhá zrušení celého rozhodnutí.*“ Toto ustanovení dopadá pouze na rozsah odvolání, tedy proti kterým výrokům odvolání směřuje, nikoliv na domýšlení odvolacích důvodů za účastníka. Ostatně lze poukázat na to, že doplnění odvolání stěžovatelem uvádělo námitky, jejichž vypořádání v odůvodnění rozhodnutí zcela absentuje. Vyřizování těchto námitek se tak přeneslo až do řízení před krajským soudem, aniž by na ně primárně reagovala žalovaná ve svém rozhodnutí. Za této situace se těmito námitkami krajský soud vůbec zabývat neměl.

[17] Vypořádávání dalších kasačních námitek proto není ani nyní na místě, neboť je to žalovaná, která se musí jako první s odvolacími námitkami stěžovatele vypořádat. Vypořádat by se měla i s nyní vznesenou námitkou promlčení. Teprve poté co tyto otázky vypořádá, bude na stěžovateli, aby zvážil, zda proti novému rozhodnutí ve věci podá žalobu a jaké zvolí žalobní body.

[18] Výroky II. a IV. jsou výroky závislé na výroku I., kterým byla žaloba zamítnuta. Důsledky nezákonnosti rozhodnutí krajského soudu se tak vztahují i na ně. Ačkoliv stěžovatel formálně napadá celý rozsudek krajského soudu, z obsahu kasační stížnosti je zřejmé, že proti výroku III., kterým bylo rozhodnuto o odměně ustanoveného zástupce stěžovatele, žádné námitky nemá. Výrok o odměně ustanoveného zástupce zároveň nelze považovat za výrok závislý na výroku o věci samé. Tímto výrokem se určuje výše odměny za úkony právní služby učiněné zástupcem v řízení a hotových výdajů, které vynaložil. Jejich výše je nezávislá na úspěchu či neúspěchu zastupovaného účastníka ve věci samé. Zrušení rozsudku krajského soudu ve věci samé proto není důvodem pro zrušení výroku o odměně ustanoveného zástupce ve smyslu § 109 odst. 3 s. ř. s. S ohledem na uvedené skutečnosti ponechal Nejvyšší správní soud výrok III. rozsudku krajského soudu nedotčen.

IV. Závěr a náklady řízení

[19] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná zejména proto, že rozsudek krajského soudu spočíval na nesprávně zjištěném skutkovém stavu, což je vada řízení před soudem, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Napadený rozsudek krajského soudu proto dle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. zrušil. S ohledem na to, že v posuzovaném případě byly již v řízení před krajským soudem důvody pro to, aby bylo rozhodnutí žalované zrušeno, nevrátil věc krajskému soudu k dalšímu řízení, neboť by při respektování názoru vysloveného Nejvyšším správním soudem v tomto rozsudku a vzhledem k charakteru vytýkaných pochybení nemohl vadu napadeného rozhodnutí nikterak zhojit. Nejvyšší správní soud proto současně se zrušením rozhodnutí krajského soudu rozhodl také o zrušení žalobou napadeného rozhodnutí žalované a o vrácení věci žalované k dalšímu řízení [§ 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s., za přiměřeného použití § 78 odst. 1 a 4 s. ř. s.]. O věci rozhodl bez jednání postupem podle § 109 odst. 2 s. ř. s., dle kterého o kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud zpravidla bez jednání.

[20] S ohledem na § 109 odst. 3 s. ř. s. byl zrušen nejen výrok I. napadeného usnesení krajského soudu o zamítnutí žaloby, ale spolu s ním i výroky II. a IV. o hrazení nákladů řízení, neboť jsou závislé na výroku I.

[21] V případě, že Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek krajského soudu a současně zrušil i rozhodnutí správního orgánu dle § 110 odst. 2 s. ř. s., je povinen rozhodnout kromě nákladů řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení, které předcházelo zrušenému rozhodnutí krajského soudu (§ 110 odst. 3 věta druhá s. ř. s.). Náklady řízení o žalobě a náklady řízení o kasační stížnosti tvoří v tomto případě jeden celek a Nejvyšší správní soud rozhodne o jejich náhradě jediným výrokem vycházejícím z § 60 s. ř. s. (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 11. 2008, č. j. 1 As 61/2008 - 98). Stěžovatel byl v řízení úspěšný a náležela by mu tedy náhrada nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.). Nicméně žádné náklady řízení, kterému by mu měla povinnost uhradit neúspěšná žalovaná, mu nevznikly (viz též protokol z jednání před krajským soudem ze dne 5. 12. 2013). Proto bylo rozhodnuto, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

[22] Podle § 35 odst. 8 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., zástupci stěžovatele, který mu byl soudem ustanoven, hradí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. Ustanovený zástupce provedl v řízení o kasační stížnosti dva úkony právní služby, kterými jsou odůvodnění kasační stížnosti a replika na vyjádření žalované, tedy písemná podání soudu ve věci samé [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění účinném pro posuzovanou věc]. Za jeden úkon právní služby v dané věci náleží mimosmluvní odměna ve výši 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5. advokátního tarifu], která se zvyšuje o 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů dle § 13 odst. 3 advokátního tarifu. Celkem tedy za jeden úkon právní služby náleží 3 400 Kč. Zástupce stěžovatele doložil osvědčení o registraci k DPH, a proto mu náleží navýšení o částku odpovídající DPH, tedy 714 Kč. Nejvyšší správní soud neshledal důvodným úkon spočívající v replice na vyjádření žalované. Žalovaná ve svém vyjádření pouze provedla rekapitulaci řízení, a jak bylo poukazováno i v replice stěžovatele, nijak nereagovala na skutečnosti uváděné v kasační stížnosti. Reagovat na takové vyjádření bylo zcela nadbytečné, což vyplývá i z obsahu repliky. Ta se pouze odvolává na argumenty již obsažené v kasační stížnosti, kromě nově vznesené námitky promlčení, která však není jakkoliv odůvodněna. Výše odměny ustanoveného zástupce tak činí 4 114 Kč. Tato

částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. listopadu 2014

JUDr. Barbara Pořízková
předsedkyně senátu